

КОНСТРУКЦИИ ОТ ТИПА *БОЛИ МЕ ГЛАВАТА* В БЪЛГАРСКАТА РАЗГОВОРНА РЕЧ

Марина Джонова

В изследването се представят синтактичната, семантичната и морфологичната структура на изказванията, съдържащи конструкции от типа *боли ме главата*. За тази цел се съпоставят примери от писмени текстове и от разговорната реч. Разглеждат се и особеностите на именната фраза, която заема подложната позиция, от гледна точка на категорията детерминация. Примерите, на които се основава изследването, са от Синтактичният корпус на българския език¹ (СКБЕ) и от Корпуса от разговорна реч (КРР) на Факултета по славянски филологии на СУ „Св. Климент Охридски“². Част от примерите са екскерпирани от интернет форумите и от електронните медии.

Конструкцията от типа *боли ме главата* в българския език представляват интерес за изследвателя, от една страна, със специфичната си синтактична структура. От формална гледна точка те представляват двусъставни изречения, в които е налице семантично ограничение по отношение на именните групи, които могат да заемат подложната позиция – те трябва да означават част или орган от човешкото тяло (*зъб, ръка, корем*). Предикатите от типа *боли, сърби* от своя страна са третолични, т.е. имат форми само за 3 л. ед. и мн. ч. Разглежданите предикати изискват наличието на задължително пряко допълнение, изразено с винителна клитика, и поради това изискват задължително удвояване на допълнението (срв. *Боли го главата – Иван го боли главата* – вж. Маслов 1982).

От семантична гледна точка глаголите *боли, сърби, свива, ирака, върти, стяга; отпуска, заболел* се характеризират с липсата на контрол от страна на лицето, означено като експериментер в изречението, върху физиологическото състояние. При представянето на семантичните роли на аргументите на предиката в изследването се въприема методът, предложен от Ван Валин (1993, 1997) и Даути (1991), при който семантичните роли на аргументите се извеждат от семантиката на предиката. Предикатите за физиологическо състояние в българския език приписват на единия от аргументите

си семантичната роля *експериенцер*. Това може да бъде аргументът подлог (*аз изпитвам/усещам болка/студ*), пряко допълнение (*боли ме*) или непряко допълнение (*студено ми е*). Експериенцерът е одушевено същество, най-често лице. Предикатите от типа *боли* приписват семантичната роля експериенцер на прякото допълнение. Семантичната роля на подлога е *локатив* (вж. също Кр. Чолакова 1973), тъй като подлогът е свързан с локализиране на усещането, означено от предиката (*болка, сърбеж* и т.н.). Референтът на подложната именна фраза и лицето, означено като експериенцер, се намират в отношение *част:цело*, тъй като локативът насочва към конкретна част от тялото, свързана с представеното физиологическо състояние:

1. *Знаеише, че я[експериенцер] боли главата[локатив]* (СКБЕ).

В аргументната структура на разглежданите предикати е възможен и трети аргумент – предложна фраза със семантичната роля *стимул*, когато причината за даденото физиологическо състояние е изразена експлицитно:

2. *От този гръм страишо ме боли главата* (СКБЕ).

3. *Не само бе изтощен, но и започваше да го[експериенцер] боли глава [локатив] от умора[стимул]* (СКБЕ).

4. *Боли ме главата от теб* (СКБЕ).

Семантичната роля *стимул* се приписва на участника в ситуацията, който предизвиква даденото физиологическо състояние. Стимулът може да означава одушевено същество или лице (както е в пример 4), но това не е задължително (вж. примери 2 и 3). Предикатите за физиологическо състояние приписват семантичната роля стимул на непрякото допълнение, въведено с предлога *от*. Често предложният израз със семантичната роля стимул е номинализиран предикат:

5. *Ще ти е доста по-удобно, вместо да те боли гърбът от излежаване на палубата* (СКБЕ).

Морфологични особености на подлога

От морфологична гледна точка съществителните, които могат да заемат подложната позиция при предикатите от типа *боли*, се делят на две групи. Част от тези съществителни се употребяват винаги с определителен член (*болят ме очите, вратът, мускулите, костите, кожата*):

6. *Уморена съм и малко ме болят очите* (СКБЕ).

7. *Боли ме кожата, сякаш много очи и дула са прицелени в мен* (СКБЕ).

Втората група съществителни имена могат да се употребяват с нулев член (примери 8 и 10), с неопределителен член (пример 12) или с определителен член (примери 9 и 11).

8. ... в Луизияна ниели газ, кога ги боли **корем** (СКБЕ).

9. ... аз се търкалям, когато ме боли **коремът** (СКБЕ).

10. Ако те боли **ухо** насън, ще чуеш... (СКБЕ).

11. Боли го **ухото**, ваие благородие... затова носи памук (СКБЕ).

12. ох, така ме боли **един зъб** (КА³)

С нулев или определителен член може да бъде именната група и в случаите, в които е налице противопоставяне:

13. Как можеше да мислиш за нещо хубаво, когато те боли **зъб или стомах**? (СКБЕ)

14. – Чедо, лошо ли ти е? **Главата ли те боли или коремчето**? (СКБЕ).

Това се отнася и за случаите, в които в именната група освен съществителното име влизат и неговите определения:

15. **Две ребра** ме болят (СКБЕ).

16. за сметка на това: **пломбирания ми зъб** ме боли (КРР)

17. **Лявото стъпало**, което бе счунил на Дагула, продължаваше да го боли (СКБЕ).

Тук трябва да се направи уточнението, че **един** е неопределителен член в рамките на подложната именна група само когато съществителното име не е дуално. При дуалните съществителни от типа на *очи, уши, ръце, крака*, които означават чифтни органи, **един** винаги е членувано и се разглежда като неопределително местоимение (вж. Ницолова 2008:107), тъй като се противопоставя на местоимението *друг*:

18. *изведнъж започна да ме боли много врата, гърба под него и едната ръка, понякога имах и главоболие* (forum.bg-mamma.com/index.php?topic=333924.0).

Един се разглежда като неопределително местоимение и в съчетание с *половина, част*, когато не се отнася до чифтни органи:

19. *При мигрена най-често те боли едната половина на главата* (www.svatbata.org/forum/index.php?topic=2058.15).

Боли ме главата в разговорната реч

Съществуват предикати за изразяване на физиологическо състояние, които се употребяват предимно в разговорната реч, от типа на *стяга ме, къса ме, цени ме, пръска ме глава (та)* (вж. Баракова 2001).

20. *съжалявам, че бях поместил темата не където трябва, ама ме цени страшно глава днес и не знам какво правя* (www.eset.bg/forum/viewtopic.php?f=6&t=1217).

21. *Много ме боли главата, май ще да е от тва, че пак преядох с шоколад... тая депресия ще ме довърши* (<http://www.clix.bg/comments?59524>).

В разговорната реч разглежданите конструкции от типа *боли ме главата* споделят описаните семантични, морфологични и синтактични особености. Съществителното име подлог може да е маркирано с нулев член:

22. *ох... изморих се одих на марчаево неса цимент търсих/бъбреци ме болът* (КРР),

с неопределителен член:

23. *ох, така ме боли един зъб* (КА)

или с определителен член:

24. *ох/боли мъ нецу стумахъ*: (КА)

25. *много ме боли главата// цяла нощ ме боля* (КА)

26. *мен краси ме болът ръцете ас имам много слаби китки* (КА)

Особености на подлога от гледна точка на категорията детерминация

Налице е разлика в семантиката на именния израз в зависимост от това дали е налице нулев, определителен или неопределителен член. Тази разлика не може да се сведе до правилото: когато подлогът е членуван, означава конкретна част на тялото (*боли ме зъбът* – ‘един определен зъб’), а когато не е членуван, се избягва конкретизирането на обекта (*боли ме зъб*). На тази хипотеза противоречат примери като *Боли ме стомах/корем* – *Боли ме стомахът/коремът*, при които и формата с нулев, и формата с определителен член насочват към една и съща конкретна част от човешкото тяло. Именните изрази с нулев член се използват, за да означат някакво познато, обобщено физиологическо състояние (*боли ме глава* = ‘имам главоболие’) и именно затова само една част от съществителните могат да се използват с нулев член като подлози в разглежданите конструкции. В настоящото изследване тези семантични и формални особености на подложната именна група се представят от гледна точка на категорията детерминация.

Категорията детерминация в българския език е изследвана от редица учени – Ст. Буров, Ст. Георгиев, Св. Иванчев, Ив. Куцаров, Ю. Маслов, В. Станков, Х. Ро Хауге и др. Особеностите на подложната именна група при предикатите от типа *боли* в настоящото изследване се представят според концепцията на Р. Ницолова (2008). Според този модел един от аспектите на представянето на категорията детерминация е отношението референт:свят.

От тази гледна точка се различават два основни вида употреба на именните изрази с артикли – референтна и нереферентна. При референтната употреба съществува в реалния или в някакъв възможен свят предмет, който се съотнася с именния израз с член. В семантичната структура на изречението именният израз е аргумент или адюнкт към предиката. Именният израз, употребен референтно, може да бъде с нулев, неопределителен или определителен член (Ницолова 2008:86).

Нереферентна употреба на именната група

При нереферентната употреба името с нулев член и в определени случаи – *с един* означава само пропозиционална функция *да си х* и е предикат в семантичната структура (Ницолова 2008:86). Сред именните групи с нереферентна употреба се обособяват и имена с нулев член, които са преки или непреки допълнения и заедно с глагола означават определен вид дейност, напр. *ловя риба, играя балет* (Ницолова 2008:90). Когато съществителното име в конструкции от типа *боли ме глава, зъб* е с нулев член, то заедно с глагола означава определен вид физиологическо състояние – главоболие, зъбобол и поради това е налице нереферентна употреба на именната група:

27. *ох... изморих се одих на марчаево песца цимент търсих/бъбреци ме болят* (КА)

28. *съжалявам, че ..., ама ме цени страшно глава днес* (www.eset.bg/forum).

Съществува и т.нар. *елиминативна употреба* на именните групи с *един*, когато *един* функционира като интензификатор:

29. *Боли ме една главаа!*

Референтна употреба на именната група

Според Р. Ницолова при референтната употреба на именните групи с артикли „важна роля играе отношението на говорещия към индивидуалните признаци на референта на името, както и в два от случаите и предполагаемото от говорещия отношение на слушателя към тези признаци” (Ницолова 2008:92). Ако именната група означава своя референт, като говорещият мисли и за негови индивидуални признаци, именната група е със специфична референция. Специфичните именни групи са *определени* (с определителен член), когато индивидуални признаци на референта се мислят като познати за слушателя и за говорещия, и *неопределени* (*с един*), когато индивидуални признаци на референта се мислят като непознати за слушателя, а за говорещия най-често са определени (Ницолова 2008:93).

Важно е и уточнението, че отношението на слушателя към референта се взема предвид от говорещия само при два от артиквите – определителния

и неопределителния, но не и при нулевия член (Ницолова 2008:91). Определителният член задължително означава единичност, докато неопределителният член не противоречи на единичността (Ницолова 2008:91).

Според предствения модел може да се направи следната класификация на примерите от разговорната реч:

• **Именната група е със специфична определена референция**, когато се свързва с определителен член и индивидуални признаци на референта се мислят като познати за слушателя и за говорещия:

30. *ох/ боли ме нещц/ стумахъ:* (КРР)

31. *мен краси ме болът ръцете ас имам много слаби китки* (КА)

32. *цях да изперкам тука /и пак ме боли главата* (КРР)

33. *за сметка на тва:/пломбирания ми зъб/ ме боли/ кату* (КРР)

34. *От 2-3 дни ме боли адски много мъдрец, който расте в момента. Вече имам опит с един и пак ме болише, затова не обърнах внимание. Този път ме боли обаче цялата дясна половина на главата.*

(forum.bg-mamma.com/index.php?topic=196712.msg4151279)

Както се вижда от приведените примери, в позицията на подлог може да стои именна група, съставена само от съществително име (примери 30-32) или от съществително име и неговите определения (пример 33), като в именната група може да се включва и подчинено определително изречение (пример 34). Примери от типа на (34) показват, че е възможно опората в подложната именна група при предикатите от типа *боли, сърби* да не е съществително, означаващо част на тялото. В разглеждания пример *цялата дясна половина на главата* опората е *половина*. В тази позиция могат да стоят и съществителните *част* (примери 35 и 36) и *страна* (пример 37), стига те да насочват към част от тялото

35. *Боли ме и предната част на десния крак* (<http://www.zachatie.org/forum/index.php?action=printpage;topic=2046.0>).

36. *С традиционните тазови болки, които са най-вече отляво, ме боли и цялата лява част на тялото – крак, ръка, глава.*

(forum.bg-mamma.com/index.php?topic=230979.30).

37. *Случвало ми се е цялата дясна страна да ме боли* (forum.bg-mamma.com/index.php?topic=230979.30).

Друга характеристика на предикатите от типа *боли* е, че допускат наличието на обстоятелствено пояснение за място само ако то се намира в отношение *част:цяло* спрямо подлога, т.е. уточнява значението на подлога:

38. [локатив] *Коремът ме [експериментер] боли тука вдясно.*

39. Боли ме **тук** един зъб.

Само изказванията, в които подлогът е именна група със специфична определена референция (пример 38) или със специфична неопределена референция (пример 39), допускат наличието на обстоятелствено пояснение за място (вж. също Рожновская 1959, която посочва, че примери от типа на *Боли ме тук зъб* са неграматични на български).

• **Именната група е със специфична неопределена референция**, когато индивидуални признаци на референта (*зъб* в пример 40) се мислят като определени за говорещия, но като непознати за слушателя.

40. *ох, така ме боли един зъб* (КА)

• **Именната група с неспецифична референция**, когато говорещият се абстрахира от индивидуалните признаци на референта (вж. Ницолова 2008:93). Има случан, когато именната група с нулев член съдържа определения (както е в примери 41 и 42), които означават подвидове на вида, означен със съществителното име. Тогава нулевият член се конкурира най-силно с *един* (Ницолова 2008:104).

41. *той иво се оплакваше също че го: боли **пломбиран зъб** и аз го посъветвах нищо да не прави шото/ мен ме боли **пломбиран зъб** и аз нищо не прая* (KPP)

42. *Две **ребра** ме болят.* (СКБЕ)

• **Именна група с контрастна неспецифична референция** е налице, когато родовите признаци на референта се съпоставят с признаците на друг род (Ницолова 2008:103), както е в следните примери:

43. *Как можеш да мислиш за нещо хубаво, когато те боли **зъб или стомах**?* (СКБЕ)

44. *Боли ме **зъб**, а не глава* (СКБЕ).

Може да се обобщи, че предикатите от типа *боли* означават физиологическо състояние и изискват задължително пряко допълнение със семантичната роля експериенцер. Мястото, свързано с физиологическото състояние, се посочва чрез подлога и/или обстоятелственото пояснение за място. Подложната именна група може да се свързва с определителен, неопределителен или нулев член и това се свързва с различната семантика на изречението. От гледна точка на граматическата категория детерминация подложната позиция при предикатите от типа *боли* може да се заеме от нереферентна именна група, от именна група с неспецифична референция или от именна група със специфична определена/неопределена референция. Анализът на емпиричния материал показва, че представените особености на конструкциите

от типа *боли ме главата* са характерни както за писмената норма на българския книжовен език, така и за разговорната реч.

БЕЛЕЖКИ

¹ СКБЕ е създаден в рамките на проекта BulTreeBank с ръководител Кирил Симов (БАН) и достъпен в интернет на адрес bultreebank.org.

² Корпусът от разговорна реч на ФСФ е достъпен на в интернет на адрес www.bgspeech.net.

³ С КА се означават примерите от Корпуса от разговорна реч, съставен от Красимира Алексова и достъпен в интернет на адрес

<http://www.hf.uio.no/ilos/studier/studenttjenester/Nettressurser/bulg/mat/Aleksova/>.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Атанасов 2006: Атанасов, А. Безличните предикати в съвременния български език. Автореферат, София, 2006.

2. Баракова 2001: Баракова, П. Болестите като специфична семантична област и тяхната метафоризация. // Българска реч № 1, 38–41.

3. Ван Валин 1993: Van Valin, Robert D., Jr. A Synopsis of Role and Reference Grammar. // *Advances in Role and Reference Grammar*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia 1993, 1–164.

4. Ван Валин 1997: Van Valin, Robert D., Jr., Randy J. La Polla Syntax: structure, meaning and function. Cambridge University Press: Cambridge (Cambridge Textbooks in Linguistics).

5. Влахова 2008: “Винителни” префигирани глаголи в съвременния български език. // *Bulgarica – studia et argumenta*. Юбилеен сборник в чест на 65-та годишнина на проф. дфн Руселина Ницолова. München, Verlag Otto Sagner, 2008, 221–230.

6. Даути 1991: Dowty, D. R. Thematic proto-roles and argument selection. // *Language*, № 67, 1991, 254–619.

7. Иванчев 1957: Иванчев, Св. Наблюдения върху употребата на члена. // Иванчев, Св. Приноси в българското и славянското езикознание. София, Наука и изкуство, 1978, 128–152.

8. Коева 2005: Коева, С. Синтактични трансформации. // *Аргументна структура. Проблеми на простото и сложното изречение*. София, Сема РИЦ, 2005, 106–138.

9. Ницолова 2008: Ницолова, Р. Българска граматика. Морфология. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2008.

10. Рожновская 1959: Рожновская, М. Г. Безличные предложения в современном болгарском литературном языке. // Вопросы грамматики болгарского литературного языка. Москва, изд. Академии наук СССР, 1959, 379-432.

11. Станков 1998: Станков, В. За категорията неопределеност на имената в българския език. // Александров, Ал., Р. Русинова. Помагало по българска морфология. Имена. Шумен, „Епископ Константин Преславски”, 1998, 129-145.

12. Стоянов 1980: Стоянов, Ст. Граматическата категория определеност в българския език. София, Народна просвета, 1980.

13. ГСБКЕ 1998: Граматика на СБКЕ. т. 3, Синтаксис. София, Абагар, 1998.

14. Чолакова 1973: Чолакова, Кристилина. За някои глаголи с аналитично оформена структура и тяхната лексикографска обработка. В: БЕ 1973, 482-488.

15. Маслов 1982: Маслов, Ю. С. Граматика на българския език (Граматика българского языка Москва 1981). София, Наука и изкуство, 1982.

ТЕНДЕНЦИИ В СЪВРЕМЕННАТА ДЕТСКА РЕЧ

Диляна Денчева

Едва ли ще изненадам някого, ако кажа, че България е къща в глобалното село. Едва ли ще прозвучат новаторски твърденията ми, че като всички деца по света и българските вече израстват с Cartoon Network, че българските млади хора също са пленници на Skype и чатовете и че българският бизнес и финансов свят също се вълнува от Nasdaq. Не е никакъв новум и фактът, че организъмът, който пръв реагира на промените и бързо се аклиматизира, еволюира или мутира, е езикът. Докладът ми няма за цел да представя революционни идеи, целта му по-скоро е да обобщи и подреди явленията, които всички ние констатираме и наблюдаваме ежедневно.

В случая вниманието ми е насочено към речта на децата от предучилищна и училищна възраст от първи до седми клас. Първата особеност, която прави силно впечатление, е все по-голямото откъсване на езика им от езика от предишните поколения. Ще направя кратък диахроничен преглед на езика на българите от началото на миналия век до момента. Поколението, родено в началото на XX век (предвид факта, че България по това време е аграрна страна с предимно селско население) владее предимно регионалните си говори. Книжовният език вече е излязъл от люлката си, изграждането му тече с бързи темпове, но все още не е станал масово достояние, въпреки стремежите на някои писатели към налагането му и въпреки развитието на пресата. В променения политически ландшафт след 1944 г. влиянието на книжовния език върху народните говори се е засилило, а те от своя страна са стеснили социалната си основа. Това поколение – миграционното, е вече, ако мога така така да се изразя, двуговорно. Третото поколение (условно казано) от миналия век вече ползва предимно книжовния език. Образованието е масово и задължително, радиото, телевизията, пресата, театърът са общодостъпни и дори неотменна част от обкръжението. Това поколение обаче не е изгубило връзката с народните говори поради все още живия контакт с предишните поколения, българската литературна класика, която не е книжовно стерилна, или телевизионните предавания, в които често се говори на стилизиран регионален език. Дори и да не владее тези говори,

това поколение ги разпознава. При поколението обаче, родено в края на миналия век, изшката се къса. Направих следния експеримент. На 32 ученици от столичното училище от пети, шести и седми клас беше показано изречението от Йовковата „Бяла лястовица“ *„Дохождал съм тъдъва.“* Нито едно от децата не знаеше какво означава и не успя да го разшифрова, като при четене дори се появиха проблеми с ударението. Някои успяха да разпознаят глагола, но не и наречието. Предположенията варираха в границите: *„Донесъл съм тогава.“*, *„Дохождал съм дотогава.“*, *„Идвал съм до дявола.“*, *„Дошъл съм наяве.“* и под. Същото изречение бе показано и на бивши ученици от столичното училище, само че завършили преди 20 години, т.е. хора от описаната трета група. Изречението бе „декодирано“ от всички мълниеносно и без проблеми. На въпроса, откога датират все пак знанията им, всички отговориха по един и същи начин, а именно, че не могат да преценят, но винаги, още от малки, са знаели какво означава *тъдъва*.

Факторът, който в ранна детска възраст инвазивно влияе върху детската реч, безспорно е телевизионният канал Cartoon Network. По-късно се проявява и влиянието на Discovery Channel, Eurosport и други англоезични програми. С най-голяма лекота и комфорт англицизмите се акомодират в междуметната система. Отново направих експеримент, по този път с поширена социална група. Децата бяха на възраст от 4 до 15 години, 18 на брой, 4 от тях от училище със засилено изучаване на английски език, 3 – от столични непрофилнирани училища, по активно изучаващи английски извън училище, 4 – от столични непрофилнирани училища, не изучаващи допълнително английски, 4 от децата живеят на село, но учат в града, 3 живеят и учат на село. Децата бяха провокирани да изразят учудване и радост. В първия случай 17 казаха *„Wow!“*, а едно каза *„Баси готишото!“*, във втория всички извикаха *„Yeah!“*. Няма да се изненадам, ако при едно по-малко изследване се окаже, че доброто старо *„Урра!“* за децата вече се е превърнало в некротизъм. Други популярни възклицания са: при изненада напр. *„О-оу!“*, при удар *„Уауч!“*, при отвращение *„Бляк!“*

Друг силен фактор, който променя детската реч, са компютърните игри и интернет. В България, за разлика от други страни, напр. Полша, тази терминология не се превежда и безпрепятствено нахлува и завладява речта на потребителите. Ще цитирам следния диалог между осемгодишни момчета:

- *Искате ли да играем на Къинтър Страйк?*
- *Ок. И ще бъдем квинтери.*
- *Да, ще играем срещу ботове и всеки ще си брой фразовите.*

На моменти поведението на съвременните деца прилича на оксиморон. От една страна, четат много майко, от друга – общуват писмено. Стремещт на писменото общуване към смислова и формална контрахираност на изказа намира израз и в речта. Можем да чуем OMG (Oh my God), PLS (Please), BB (Bye bye) и да видим НЗЗДР и др.. Писменото общуване доведе и до някои фразеологични иновации, които не мога да не спомена, макар че излизат от кръга на представената възрастова група: "Пепел ти на клавиатурата!", "Мед ми капе на клавиатурата!", "Сърбят ме пръстите да ти кажа!".

Технологиите също оказаха революционно въздействие върху езиковата ситуация у нас. Съвременните деца са много по-отворени към новостите и много бързо се научават да боравят с тях както технически, така и езиково. Това още повече увеличава пропастта между тях и предишните поколения. Предлагам още един автентичен диалог, този път между дядо и внук:

– *Какво искаш за рождения ден?*

– *Искам нов GSM.*

– *Защо, какво му е на стария?*

– *Няма екстри, а аз искам bluetooth, infrared, MP тройка и слот за мемори карта.*

Наблюдават се и единични случаи на суфиксално побългарени английски глаголи: "Копвам топката", "Паскам солницата", да не говорим за извинението "Sorry!", което дотолкова е загубило статус на чуждица, че се подлага на типични разговорни модификации, напр. "Сорка!"

Полската езиковедска общност се опитва да оказва съпротива на чуждоезиковата инвазия; с негативизъм се говори за американизация и макдоналдизация на езика. Лично аз не бих могла да преценя доколко изброените явления са пагубни за езика на българските деца, защото не са твърде устойчиви. Най-ранната инвазия, междуметната, с времето отслабва влиянието си. Останалите чуждоезикови "натрапници" пък не напускат своята сфера на функциониране, напр. термините от компютърните игри обикновено умират с излизането на играта от мода. Независимо обаче от факта, че са временно, оказионално, възрастово ограничено явление, те са главните виновници за тоталната пропаст между езика на съвременните деца и техните предци, и то в рамките само на две поколения.